

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre
2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petítség egyszer
9 kr., többszöri hírde-
tésnél 7 kr. Bélyegdíj
30 kr.

Nyilttér petítsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.Bérmertlen leveleket
csak ismert kezektől fo-
gadunk el.Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Olvasmányaink.

Leleki életünk fejlődésére, alakulására legfontosabb tényező az a szellemi táplálék, melyet naponként különböző olvasmányaink útján magunkba szívunk. — A lelki élet buvárlója akárhányszor is megállapodásra jutott egyéneknek is zembetűnően változó kedélyállapotot ismerhet föl a különböző olvasmányok hatása alatt.

Nemcsak a kevesebb ismerettel, szűkebb körű világnézettel bíró embereknél áll ez; de a magasabb képzettségű, előkelőbb államoknál sem ritkaság; különösen a fiatalságnál és a nőknél.

Kedélyök, lelki állapotok csak úgy hullámzik a különböző olvasmányok hatása alatt.

A jól megírt szó hatalma versenyez az ékesen szólással. Gondolataink elhatározására érlelődnek, tettekben nyilvánulnak s tetteink néha egész életünkre kihatnak — az olvasott szavak hatása alatt.

Épen azért nem csekély fontosságú az olvasmány, ama szellemi táplálék, melylyel naponként foglalkoztatjuk elménket.

A tökéletesített kézi- és nyomtatott sajtók-, a gőz- és villamosság útján mesteri módon előállított eszközök segítségével naponként tudomást szerezhetünk, úgy szólván szellemi összeköttetésben állhatunk az egész művelt világgal napi lapjaink útján.

Politikai és társadalmi válságokat, üzleti ügyek-, személyi hírek-, művészi kiválóságok-, napi eseményeket — a közelebbi és távolabbi világban — mind rendelkezésünkre bocsátják napi lapjaink.

Ha csak száz évvel előttiünk élt őseink szemlélhetnék azt a buzgóságot, melylyel a napi lapokat — különösen egy-egy nagyobb szabású bűneset tárgyalása alkalmával — úgy szólván felfaljuk: elesodálkoznának rajtuk.

A napi lapok ma már életszükségleteinké váltak. Politikai párt állás s más mellék tekintetek szerint mindenkinek meg van a maga kedvenc hírlapja s a lapban is a maga rovata.

Csak hogy a legtöbbet ezzel teljesen meg is elégszünk. Ha csak tudományok körünkbe nem vág: szépirodalmi, történelmi, jogtudományi s más komolyabb irányú munkák olvasásába nem igen bocsátkozunk.

Az, hogy magánember nagyobb összegeket áldozzon könyvekre: a kivételes ritkaságok közé tartozik. A ki áldozni szeretne, az élet ezer más szüksége miatt nem teheti; a ki tehetné, azt nem ösztönzi szellemi szükséglete.

A nyilvánosság számára álló kisvárosi könyvtáraink fölöttébb szegényesek. Jobbára csak a regényirodalom van chablonszerűen összeállítva, képviselve bennök. Még oly művek is, mint Széchenyi István, Wesselényi Miklós politikai művei, Kemény Zsigmond, Csengeri Antal, Salamon Ferenc komoly, tartalmas, magyar szellemű esszai, munkái hiányoznak a legtöbb helyről. Az újabb természet tudományi művek — Hermann Ottó speciális magyar tárgyú, magyar szellemű, szépen megírt művei és több jeleseké kisvárosi könyvtárakban ritkábban fordulnak elő.

Komoly politikusaink pedig a miatt panaszkodnak, hogy a magyar nemzeti szellem nincs kellő virágzásban, a külföldi nagy nemzetek: angol, francia, német hollandusnak megfelelően.

György Endre, országgyűlési képviselő a „Nemzet“ szeptember 12-én megjelent számában, Londonból keltezett levelében panaszkodik erről, érdekes levelét így végezvén: „A nemzeti szellemnek emelése, művelése nemzeti feladat és annak fejlesztése nemzeti kötelesség. — Művelt nemzeti szellem nélkül vagy elsatnyulunk a hűvös cosmopolita irányban, vagy elvadulunk a legbetyárabb chauvinizmusban.“

De hogyan fejlődhetnék valóban művelt nemzeti szellem kis városban vagy épen falun?

A hol a művelődésre törekvő emberek nagyobb része is a nemzeti művelődés legfőbb eszközt, az újabb és régebbi kiváló magyar szellemi termékeket nélkülözni kénytelen.

A művelt nemzeti szellem eszközlői lehetnek a nemzeti intézmények, lehetnek a közélet jelesei beszédjökkel, tetteikkel; hozzá járulhat-

nak alkalmi nemzeti ünnepélyek; a képző- és előadó művészetek: de legfőbbképpen a nemzeti szellemben írott, a nemzet életével szorosan összefüggő művek. — Régebbiekből és újabbakból ezeket beszerezni, állandóan a közönség rendelkezésére bocsátani a kisvárosi könyvtáraknak legszebb nemzeti missiójuk volna.

Mi azonban nemcsak a nemzeti szellem fejlesztésére nem fordítunk kellő gondot olvasmányainkkal: de még az általános erkölcsi törvényeket sem vesszük mindig figyelembe. Minden elővigyázat nélkül engedjük serdülő korban levő gyermekeink kezébe saját olvasmányainkat, napi lapokat, regényeket.

Még az általános becsesél bíró munkák között is vannak olyanok, melyek, midőn a felnőtteknek épületére szolgálnak, a serdülő korban levő mérget szív belőlök.

Hát aztán a sok idegen- és honi regénygyártó cég, mely nem a költészet nemesebb izlésével, nem művészi becsvágyból, csupán üzletből, nyereségvágyból dolgozik, hoz a piacra hajmeresztő regényeket, rémhistoriákat, undorító gaztetteket, aljasságokat.

Tapasztalatlan lélekre ezeknek a hatása romboló.

Olvasmányaink lelki életünknek lefőbb mozgatói, izmosodhatik általuk nemzeti szellemünk, emelkedhetik általános emberi értékünk: de ép úgy lehet életünk megrontója, megmérgezője, mint a túlságos mérvbe bevett táplálék, vagy a rosszul alkalmazott recepte.

R.

Zalavármegye küldöttsége a kereskedelemügyi miniszternél.

Lapunk mult számában közöltük Zalavármegye küldöttségének tiszteletét Baross Gábor kereskedelem-miniszternél.

E közleményünk kiegészítésül közöljük *Szavastis Benó* főispán ömeltóságának a küldöttség nevében a miniszterhez intézett következő, remek beszédét:

Nagyméltóságú miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Zalavármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlésének küldötteiként vagyunk szerencsések nagyméltó-

„Zalamegye“ tárcája.

Jó barátó főköltőjéhez.

(Csévegés).

— A „Zalamegye“ eredeti tárcája. —

Móttó: „Bimbónak gondját viseljed,
majd rózsá lesz belőle.“

Virág a leány, a legdrágább, legszebb, legkényesebb növény, mely nem éri be az éltető nap sugarával, nem a reggeli harmat ezüst színű gyöngyével, melyet a természet egyaránt nyújt a vad netelejesnek, a nemesített rózsának.

Nagy ápolás és dédelgetés közt lesz a csecsemőből kis leány, s ez csak az anyaszeretet édes lehetétől virul, az anyaszeretet megmérhetetlen figyelme, fáradhatatlan buzgalma képes felnevelni.

Nincs szó, mely annyi szépet, annyi nemeset foglalna magában, mint e két szócska: „anya szeretet“. Száz évig éljen egy gyermek, szentelje egész életét szülei boldogítására, habár minden ébredése azon gondolatlaltal kezdődik, hogy miben szerezhetne örömet drága szüleinek, még akkor sem róhat le egy parányi részét többet azon hálából, melylyel tartozik azon sok álmatlan éjért, melyet az anya a síró gyermek bölcsője mellett eltölt, azon sok aggodalomért, melyet a kis beteg gyermek felett virrasztva kiáll.

Felcseperedik a kicsike, anyja térdén ülve elgagyogja az első szót: „mama“; átkulesolva kiskezét édes anyja nyakán, mosolyogva hajta borzas kis fejcskéjét anyja keblére. Oh hogy repes ilyenkor az anyai szív a boldogságtól! Csak álomnak tekinti a sok küzdelmet, melynek árán kicsikéjét felnevelte! Az első

„mama“ szóban bentfogalva látja az összes hálát, mit kis leánya neki nyujthat.

Az első szoknyácska mily sok gondot ad a mamának; felcírázza, ékesíti, a szalag színet a kicsike arcához választva kigondol mindent, mivel örömet szerez neki.

Az örömteljes napokra az első felhőt az elvállás fájdalma vonja! Hosszu időre nélkülözni kell legnagyobb kincsét, ki lakást, szokást cseréli, a kedves otthonát, a kedvenc játék helyeit elcseréli a zord kinézésű zárdá falával. Sirva bucsúzik el játszó társaitól, a szöke haju, kékszemű barátától, a kis cicától, a Bodri kutyától, meg a virágos kerttől, a hajas babától, a játék edényektől, melyeket tán soha sem lát többé. Hisz mire haza tér, már nagy leány lesz, igen nagy leány, kinek csinos gavallérok udvarolnak, kit bálba, színházba visznek. Mert nagy idő a leány életben a zárdában töltött három év!

A virág fakadást epedve várják a méhek. Körül röpökdvé, kellemes zsongással üdvözlök.

A bimbó nem nyílik; társai már kinyílvá pompáznak. Ó szerényen hajtja bús fejcskéjét a levelek közé, felsziva az üde harmat cseppet, mely ragyogó színbe töri meg a felkelő nap első sugarait. Nem veszi el türelmét, hisz még oly fiatal, alig 18 napja, hogy a zöld szírom-takaró elhullott róla.

Jönnek a darazsak. Édes szavakkal akarják nyíllásra bírni, hogy kelyhéből mézet szívhassanak. A bimbó tagadólag rázza fejét, halkan susogva: „Még nem jött el az ige!“ Majd egy lepke repül sebtében virágról virágra, élvezve a jelen örömeit. Annak is szemét szúr a bimbó, vágy teljesen száll reá. Nem kér, nem könyörög. Tarka szárnyai elbizakodottá tették, lábaival igyekszik zsetkaparni a bimbó egymásra tapadt szirmait. Könyörög az ártatlan a kegyetlennek, hogy ne foszssa meg szépségét! Kacagva felel a csapodár lepke. Eszre sem veszi a teje felett lebegő veszélyt. Csak egy pilla-

nat műve és egy lepkeháló rabjává lesz. Napok mulnak; a bimbó lemond az élet örömeiről; nincs reménye, hogy ábrándjai teljesüljenek. Társai részvételt nézik búslakodását, de ime egy ifju nyalka méhe szerényen közelg, meghúzódva egy zöld levél tövében, onnan nézi, epedve bámulja a legszebb virágot. A bimbó hívogató barátságos mosolyt küld feléje. Szirmai szét tárulnak, magába ölelvén boldogítottját.

Elérkezik a nagy nap, az egyesülés órája! Nagy sürgős, forgás minden felé. A legszebb virágok készülődnek a lakodalmi tisztségekre. A választottak a leg-ritkább virágok diszpédányai; köztük a százszor-szép ismeretlen szín pompájában oly elragadó! Halvány-lila (Heliotrap) színű szirma csupa bársony, csupa selyem, a virág mosolygó szép koronáját körül övedző bársony gallér emlékünke hozza Stuart Máriát, kinek összes bajait itt egyesítve vannak. Az exotikus növényzet egy ritka példányát mindenki megbámulja! A fiatal főremek virága csupa sötétség és mégis oly fényt áraszt körüle, mely bódítólag hat a körül rajongó méh csapatra; a fekete virág szépségét a sárga levelek csak emelik (a méhek nem politizálnak). A vízi növényeket Nilus szép liliumu képviseli, koronája fehér, levele tengerzöld, majd fakadó rózsá bimbó a Margit főhercegnő halvány piros rózsáiból, kit először ért és még szebbé tett a nyugodni készülő nap hozzá küldött utolsó sugara. Ily szép virágok, a párjukul választott nyalka méhek oldalán, rajongták körül az ünnepeltet: a bájaiban pompázó narancs virágot. Az ünnepélyes hóféhér szín, az ártatlanság színe hosszú fehér fátyolyával megalkotta a legszebb szín harmoniát.

A kis netelejcs, társával a szép szekfüvel sürgődik, forgolódik. O a ház lelke. Maga választotta a gondos Mártha tisztét. Neki is van már vőlegénye; csak idő kérdés, hogy egyesüljenek. Megosztja az örömanya gondjait. Páratlan figyelemben részelteti vendégeit.

ságod kegyes színe előtt megjelenni, azon reánk nézve kiválóan megtisztelő megbízatással, hogy tolmácsai legyünk a hálás elismerés benső érzetének, melyet osztatlanul táplál törvényhatóságunk egyeteme nagyméltóságod kegyességéért, hogy az Ukk—csákornyai helyi érdekű vasutunk kiépítését kegyes segélyével és felkaroló magas pártfogásával a tényleges megvalósulásához eljuttatni méltóztatott.

A hálnak és reménynek érzetét, kegyelmes úr! — az örök gondviselés oltá az emberi szívébe és mi megbízatásunk hív teljesítésére e kétnek együttes kifejezését kell, hogy foglalk, mert önként indít hálára az, hogy vármegyénk nagykiterjedésű vidékeinek a közforgalom előnyeitől eddig teljesen elzárt és országos segélylyel is arányosan soha nem istápot állapotát nagyméltóságod kegyes jóakarásával felismerve, nem késett a vasut létesítésével megadni a leghatásosabb segély eszközét arra, hogy érdekelt vidékeink a gazdasági és culturalis felvirulásnak áldásaiban részesülhessenek; de ezzel egyszersmind kell, hogy megyénk jövőjére nézve felköltse reményünket annak biztos tudata, hogy a mit nagyméltóságodnak magas figyelme érint, az megnyerte a sikernek állandó zálogát, a talizmánt, mely a feltornosuló nehézségek közepette is azok leküzdésének biztos ösvényét vezet a törhetlen erélynek — feláldozó munkásságnak és igazi hazafiaságnak szent céljához, szeretet hazánk jólétének felvirulásához.

Azért engedje meg Nagyméltóságod, hogy a haza érdeke körül szerzett koszorujának annyi számos és országos becű virágai között is mi a közvetlen vármegyénk virágzó vasutunk létesítését kegyeletünkben elhervadtatlannak tartjuk, és ezért a kebleinkben őrzött közönet mellett kifejezzük megyénk közönségének azon eszedését, hogy vasutunk megnyitásának ünnepét, melylyel megyénk a szorgalmas munkásságnak — az ipar- és kereskedelemnek új gyümölcsöző korszaka nyílik, magas jelenlétével örömteljessé tenni, és arra megyénk székhelyét Zala-Egerszeg városát boldogító látogatásával szerencsétlení megkegyeskedjék.

Mély tisztelettel kérve ezen eszedésünk kegyes teljesítését, szívünk mélyéből kívánjuk, hogy a haza felett örökös isteni gondviselés tartsa meg Nagyméltóságodat dicsőséges pályáján az emberi kor végső hátráig, és a hazára üdvöt árasztó fényes sikereivel a legerencsében és legboldogabban éltesse.

Dunántúli közművelődési egyesület.

A dunántúli képviselők a következő körlevet intézték a dunántúli megyék és főbb városok alispánjaihoz, illetőleg polgármestereihez:

"Tisztelt alispán (polgármester) úr! A dunántúli képviselők, miután a dunántúli közművelődési egyesület létesítésére irányuló mozgalmat megindították, felhívták a Dunántúli társadalomhoz, hogy ez a megindított nemzeti mozgalmat támogassa, a szép és hazafias célt valósítsa meg. E felhívás, mely a közművelődési egyesület célját részletesen kifejtette, még a nyár folyamán számos példányban megküldött tisztelt alispán (polgármester) urhoz azon kérelemmel, hogy azt a megyéjében (városában) szétosztassa. E szétosztás tisztelt alispán (polgármester) ur szíves jelentése szerint meg is történt. Elérkezett tehát ideje a hazafias cél közvetlen megvalósításának.

Ép ezért a Dunántúl orsz. képviselői október 2-án tartott ülésükben elhatározták, hogy a dunántúli közművelődési egyesület szervező és alakuló közgyűlését f. é. november 20-án megtartják s pedig Budapesten d. u. 4 órakor a majd annak idején hírlapilag közzéteendő helyiségben. De a hazafias ügy sikere azt követelheti, hogy a közgyűlésben a dunántúli társadalom minél több kitűnősége vegyen részt. Ép ezért a Dunántúl országos képviselői felkértek tisztelt alispán (polgármester) urat, szíveskednék oda hatni, hogy a meghívottak a közgyűlésen meg is jelenjenek. És hogy a közgyűlés annál imponásabb legyen, méltóztatásuk a legközelebbi megyei

Vigan van a társaság. A szereplő méhek törekessnek párjaiknak kegyébe jutni. Az a szóltán jól megtermett méhe csak úgy szőrja szelmszikráit, hogy kiszaljon egy mosolyt, egy ragyogó tekintetet, mérges pillantást vetve a róza bimbó párjára, kiben verseny társat lát, a Nilusi lilium jókedű vőfénye mindenhol megfordul, meg akarja az egész világot hódítani; ügyes jószág, talán sikerül neki.

Az új asszonynak először van fején a piros főkötő, mely oly kedvesen illik fekete hajához, halavány arcához. A tükör jóbarát; most is mintha mosolyogna azt susogná neki: „Soha ily szép nem voltál!” Nyitott ablakhoz megy, hogy kitekintsen új otthona udvarára, hol már az össze sereglett kíváncsi baromfiak várják urnőjüktől a reggeli esleget, melybe eddig az öreg gazdaasszony részeltette; a lord vizsla, férjem uram kedvence, barátságosan csóválja farkát, igyekszik megelégedését és ragaszkodását egy kéznyalással tolmácsolni. Kilép az udvarra. Galambok szállnak eléje, tenyeréből eszik a tiszta buzá. Léven vasárnap reggel, a jágerlegények a folyosón sorakoznak, szó-szóljuk ékes nyelven üdvözli a ház új asszonyát, az erdő elkésett öszi virágiból csokrot nyújtva át; mindenki kegyét keresi, mindenki dédelgeti, mégis oly idegen neki minden; mert szíve ismerősét, a férj uramat, a kötelesség az irodába szállította. Bemegy a szobába, melyet a figyelmes férj annyi gondtal, annyi csinnal, kényelemmel rendezett be, irásztalan találja leánykori csecsebecsét, melyek egykor örömet okoztak neki; ma már csak emlékek.

Elfogná a honvágy, ha az első ebéd nem adna gondot. A figyelmes asszonyka azt férjcskője kedvenc ételéből állítja össze vasárnapi szokás szerint, rizsleves után marhabús, réce pecsenye, diós felfújt járja, a szakácsnő arcához szokni sem kell, hisz a régít hozta magával.

(városi) közgyűlésen indítványozni, hogy a megye (város) külön is minél számosabb tagu küldöttség által képviseltesse magát. Hazafiai üdvözlettel: a dunántúli országos képviselők nevében: Széll Kálmán sk., elnök, Bekcsics Gusztáv sk., előadó.

Zala-Egerszeg, 1890. október 5-én.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Egy éve mult el annak, hogy Zala-Egerszeg rendtan. város több műkedvelő és műértő úr meghallgatása és véleménye alapján a r. k. kántori állást újból betöltötte.

Ugy a kántorválasztás előtt, mint a zeneprobák alkalmával hangoztatták, hogy az új kántor egyik főfeladata leendő a tanuló ifjúságot az énekben oktatni és őket négyes énekhangban tanítani.

Azonban a f. hó 4-dikén tartott hivatalos istentisztelet alkalmával sajnálattal tartunk kénytelenek tapasztalni, hogy az iskolás gyermekek nemcsak a templomi énekben részt nem vettek, hanem a „Magyar Hymnust” sem tudják rendesen, annál kevésbé négyes hangban elénekelni.

Ebből kitetszik, hogy az új kántor úr, ki annyi jeles pályázót közt volt szerencsés az állást elnyerhetni, a gyermekek énekköztartását kötelessége közé nem sorozza.

En, ki a kántorválasztás alkalmával a műbirálók közt működni szerencsés voltam, kötelességemnek tartom ezen általánosan feltűnő körülményre a város tekintetes polgármesterének figyelmét felhívni s őt e helyütt tiszteletteljesen felkérni, miszerint a r. k. kántor urat kötelessége ezen részének teljesítésére! a gyermekek rendszeres énekköztartására hivatalos hatáskörénél fogva felhívni kegyeskedjék; — egyuttal biztosítom polgármester urat, hogy ebbeli eljárásának sikere a polgárság és a közönség általános és osztatlan tetszésével fog találkozni.

A tek. szerkesztő urnak

alázatos szolgálója:

Lányi Kálmán.

Védekezzünk tüzvész ellen.

Az 1890. év sok helyen ismét gyászos emléket hagyott maga után! Viruló városok, falvak házaira szállott a vörös kakas, pusztulást, nyomort hagyta maga után.

Tokaj, a szép város, nagyobb részében romban hever! Devescer, Moór és az ország számos nagy és kis községe elpusztulva, lakosai inségben, hajléktalanul, mindeniktől megfosztva, kétségbeesetten látják egész életük fáradságának eredményét megsemmisítve, önmagukat és családjukat a nyomornak kitéve.

Megdöbben a lélek e pusztulás ily nagy számának tudatára s önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy vajjon a mult oly számos szomorú emléke, a tüzvésznek oly gyakori ismétlődése, oly kimondhatatlan sok vagyon és érték pusztulása nem tette-e az embereket gondosabbakká, nem serkentette-e nagyobb elővigyázatra, avagy nem indította-e oly rendszabályok és eszközök igénybevételére, melyek az ismétlődve bekövetkező veszedelemmel szemben a védekezést elősegítik, a tüzvész lehető gyors elnyomására alkalmasak, de főleg továbbterjedésének lehetőleg biztos gátot vehetnek.

Fájdalommal kell konstatálnunk, hogy hazánkban, dacára az oly gyakori tüzvészeknek, melyek egész városokat és falvakat hamvasztottak el, jólétben, gazdaságban élt családokat juttattak koldusbotra, a tüzvész elleni védekezésre való óvintézkedések vagy nagyon csekélyek, hiányosak, vagy igen sok esetben egyáltalában nem léteznek.

A tüzvész elleni védekezés egyik elengedhetlen feltételét — a jól szervezett tűzoltóság és a tűzoltó fecskendőknél kellő számban és jó szerkezetben való készletben tartása képezi. Sajnos, hogy különösen az utóbbi a személy és vagyonbiztonság ezen nagyfontosságú védelmi eszközének hiánya, avagy hiányos, nem

Már delet harangoznak, az asztal kéttőre terítve, türelmetlenül várja férjét, kétségbe esve, mert mint tapasztalt házi asszony tudja, hogy összeesik a kása, ha $\frac{1}{4}$ óránál tovább a sütőbe marad; a rizskása meg szétomlik a levesben, a pecsenye azzal meg éppen nagy baj van; ha kivesszük, kihűl, ha bent hagyjuk, össze sül. De hála Isten már jön! Siet eléje, megöleli, dédelgeti, finom batist zsebkendőjével letörli homlokát, no még egy puzsi a szájra és menjünk ebédelni.

Hát még az első nagy ebéd? Nyolcad napra eljön az újmama, az újpapa, a régi mama is, meg a kis sógor asszony, a sógor urral, ... most ... ha igen nagy ebédet csapunk, hátha pazarlónak tartanak, pedig ma ki kell tenni! Az ügyes házi asszony eltalálja a közép utat. A 4 tált ételt megtoldja asiattal, no meg sütemény, gyümölcs, az uraknak fekete kávé, a férj uram csak kapuczinert iszik.

Mily boldog az ifjú asszony, mikor az újmama, midőn előjár a kocsi, homlokon csókolja leányát, „minden igen jó volt, örülök, hogy fiamnak ily ügyes, takaros neje került, megis becsüld ám lelkem fiam!”

A papa mosolyogva nézi fia boldogságát, megcirógatja kis menyét, ki most teszi nyakára a téli sált, kezében gyufás dobozzal, hogy az újra megtömött pipát meggyujtsa az utra. Ismét üres a ház. A férjcske megelégedett mosolylyal adja tudtul nejének, hogy kiállta a tűzprobát.

Az idő sebes szárnyakon halad! A boldog enyelgással töltött évek után jönnek a gondok; a szerelem helyét ad a szeretetnek; a szeretet szárnya alól előlép a megszokottság egyszerű és állandó rokonszenve.

Ilyen az eszményi házasság! Annyi szépet ígér és ezek a gonosz férfiak még sem akarnak házasodni.

Hiksos.

megbízható volta miatt kellett ez évben is oly roppant sok községnek elpusztulni, mert a kitört tüzvésznek nemcsak utját állni nem bírták, de tűzoltó-fecskendőik hiánya miatt keletkezésében elfojtani sem tudták.

E szomorú tapasztalatok újra intő és figyelmeztető-újmutatások azon kötelességekre, melylyel úgy önmagának, mint embertársainak tartozik minden polgára a hazának, hogy tüzvészly ellen a szükséges védekezésről gondoskodjék, a tűzoltó intézmény létesítéséhez és fejlesztéséhez mindenki hozzájáruljon, mert ne feledjük az irás szavait: Ma nekem, holnap neked!

Tűzoltó-testületek alakítását tartsa kötelességének minden jó érzésű polgára a hazának, kezdeményezze vagy járuljon hozzá, hogy ez uton is a lehető megtételessé az oly gyakori nagymérvű tüzvészlyek korlátok közé szorítása céljából. Jussen eszébe mindenkinek, hogy mindnyájunkat érhet veszély, szövetkezzünk tehát annak elhárítására, szerezzük meg a hozzá nélkülözhetlen tegyvereket.

Ne legyen község széles e hazában tűzoltó-szerek nélkül; nagyságához, házáinak számához arányban álló tűzoltó-fecskendő legyen minden faluban, úgy hogy minden 50 lakóháza jussen egy tűzoltó-fecskendő, és pedig 50 ház területén elhelyezve, hogy tüzvész kitörése esetén mindig közei kéznél legyen; 50 lakház tulajdonosa együttesen könnyen megbírja egy tűzoltó-fecskendő beszerzési költségét, kezelésére és gyakorlati alkalmazásába pedig az 50 lakház ifjai és férfiai begyakorolhatják magukat, vagy begyakoroltatják magukat a főváros vagy valamely vidéki tűzoltó-testület parancsnoka által.

Látjuk, hogy az oly nagy mérvűket öltött és oly számos tüzeset a kormányt is tevékenységre serkentette, s nem egy üdvös rendeletet bocsátott ki. Tudjuk, hogy minden község tartozik tűzoltó-fecskendő beszerzésre, s hogy egyrészt a magyar iparon lendítették, másrészt és főleg a legjobb szerkezetű és tökéletesen megbízható fecskendőkhez juthassanak a bevásárlók, első sorban hazánk egyik legrégibb és legjobb hírű gyárának, Geittner és Rausch tűzoltó-fecskendőinek beszerzését ajánlotta a belügyminiszter rendeletével.

Midőn a magas kormányának bizonyára alapos meggyőződésből eredő ajánlását öröndetes tudomásul vesszük, mint a valódi jónak méltánylását s a közjó érdekében való nyilvánítását, alkalmat vesszünk egyszersmind arra, hogy a Geittner és Rausch tűzoltó-gyáráról és fecskendőiről elmondhatjuk egyet mást annál is inkább, mivel néhány nap előtt, ünnepelte négyszázados fennállása emlékét.

Egyszerűbb és jobb szerkezet már el sem képzelhető, mint a Geittner és Rausch-féle fecskendő-szerkezet, amit csakis az évtizedek óta szakadatlanul folytatott lelkiismeretes és szakavatott gyártás eredményezhet.

Állandóan Rausch Ferenc egyedüli cégtulajdonos veje Köhler István gyárigazgató vezetése alatt áll, a kinek szakértelme oda vitte a fecskendők szerkezetének tökéletességét, hogy még a külföldön is elismeréssel adóznak különösen mély szívőképességű fecskendőinek, s hazánkban pedig utánozja nem egy akad.

Huszonöt éves mult gazdag tapasztalataira tekint a gyáros cég vissza, folytonosan növekedő bizalom és elismerés közepett s ez magában véve elég garancia arra nézve, hogy teljes mértékben ajánlható legyen.

Minden néven nevezhető különös befolyás és erőszakoskodás nélkül ily szép eredményt kivívni dicséretes dolog s csak is a becsület és tisztesség szakértelemmel párosult munka eredménye!

Diszere válik e gyáros cég hazai iparunknak annál inkább is, mert gyártmányai több ezer példány nemcsak hazánkban, hanem versenyképességénél fogva a külföldön is elismert kitűnő minőségű árucikkeket képeznek.

Pártoljuk tehát a hazai ipar ily kitűnő termékeit beszerzésük alkalmával s ne engedjük, hogy esetleges látszólagos árkülönbséget leszorítsák azokat a versenyterület. A különbséget mindig a minőség rovására konstatalható; főleg pedig oly tárgy gyártmányoknál nem jöhet ez tekintetbe, melyek beszerzése életbiztonságukat ép úgy, mint vagyonukat — mely a nemzet vagyona is — van hivatva a bős elemmel szemben megvédelmezni.

Terjesszük ki figyelmünket a tűzbiztosításra is, mely egyedüli mód arra nézve, hogy némileg kárpótolassunk a szenvedett veszteségünkért.

A tűzbiztosítás hazánkban már ma elég jól meg van honosulva, a mi helyes és kívánatos, vajha minden ház tulajdonosa biztosítaná vagyonát, ingóságát! Amde ezzel még nem tétett meg minden, azért még mindig igen sokat kell tenni a tüzvész elhárítására.

Visszatérve az elmondottakra, ajánljuk, hogy első sorban tehát minden községben megfelelő számú és jó szerkezetű, tüzvész esetén jól használható tűzfecskendő legyen, alakuljanak a lakosok ifjai és férfiai tűzoltó-testületekké, gyakorolják be magukat a tűzoltó-fecskendők kezelésére, az fogja megadni a lakoságnak nyugalmát, hogy tüzvész esetén bátran szembe szállva a bős elemmel, azt gyorsan lehessen elnyomni és megátolni továbbterjedését, s jövőre bizonyára kevesebb lesz a nagymérvű tüzesetek száma.

Adjá Isten, hogy úgy legyen!

Ösy Mihály

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Személyi hírek. Dr. Kuntz Adolf csornai prépost e hó 9-én Türrjéről Keszthelyre érkezett. — A walesi herceget, továbbá gróf Bethlen András földművelési minisztert Festetics Tassiló gróf Keszthelyre várja. Az angol trónörökös vadászni fog, a miniszter a gazdasági intézetet látogatja meg.

Kitüntetés. A király dr. Mangin Károly, Zala-vármegye főorvosának, a közszolgálatban és a közegészségügy sikeres előmozdítás körül szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta. — Tevékeny és ügybuzgó főorvosunk eme kitüntetését vármegyénk közönsége örömmel veszi tudomásul, mint méltó jutalmát a közpályán negyed századon keresztül szerzett kiváló érdemeinek.

Köszönetnyilvánítás. Nagyságos dr. Mangin Károly kir. tanácsos, Zalavármegye tisztii főorvosa, 6 es. és kir. apostoli Felségétől a királyi tanácsosi cím adományozása alkalmából kétszáz forintot volt szíves küldeni és pedig a zala-egerszegi tüzlőt-egyletnek 50 frtot, az iparos-íjak betegsegélyző egyesületének 50 frtot, a munkások betegsegélyző és temetkezési egyesületének 25 frtot, a zala-egerszegi nőegyletnek 25 frtot, a karácsonyi egyesületnek 25 frtot kézhöz juttatás végett, 25 frtot pedig a zala-egerszegi szegények közötti vallás-különbőség nélkül való kiosztás végett. E kegyes adományokért a nyilvánosság útján leghálásabb köszönetet nyilvánítom. Zala-Egerszeg, 1890. október 11-én. Kovács Károly. Zala-Egerszeg város polgármestere.

Műtanrendőri bejárás. A csáktornya-szent-iván-ukki helyi érdekű vasut műtanrendőri bejárást a m. kir. kereskedelemügyi miniszter f. 1890. évi október hó 3-án 58.897. sz. a. kelt rendeletével elrendelvé, megkezdésének időpontjául f. évi október hó 15. napjának délelőtti 9 óráját, összejöveteli helyül pedig a csáktornyai állomás felvételi épületét tűzte ki.

Miniszteri iskolalátogató. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kovács Ábel szeretetházi igazgatótanács elnökö Balaton Fűred és Arács községek részére ideiglenes miniszteri iskolalátogatóvá nevezte ki.

Köszönetnyilvánítás. Skublics Imre zala-egerszegi közjegyző úr a ságodi tüzkárosultak részére 5 frtot volt szíves adományozni, melyért köszönetét fejezi ki Augustin Ágoston ságodi földbirtokos.

Kinevezés. A király Szupits Antal zala-egerszegi kir. törvényszéki jegyzőt a tapolczai kir. járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Esküvő. F. hó 4-én délután 1/2 6 órakor vezette oltárhoz Tomka Kálmán zala-szántói főerdész Sümegh gyöngyét Hladnyi Hermína k. a. A fényes esküvőn mint nászasszonyok szerepeltek — férjeikkel mint násznagyokkal — Sümeghi Tivadarné u. n. és Bendekovics Istvánné u. n. (Keszthelyi újmajor). Nyoszolók voltak: Theindl Matild k. a. és Tarbótszky Paula k. a. (Veszprémből), Kovács Elvira Sümeghről. Vőfények a menyasszony fivérének kívül Darnay Kálmán és Sujonszky Viktor (Keszthely). Az esküvőt fényes lakoma követte; a felkösöntök hosszu sora, a táncra perdült fiatalok jó kedve reggeli órákba benyúlt.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Kaszter Sándor úr maga, mint gyermekei Ödön, Amália és Ilona nevében fájdalmas szívvel jelenti forrón szeretett jó gyermekének, illetőleg testvériüknek Kaszter Sándornak f. évi október hó 11-én d. e. 10 órakor élte 12-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei 1890. évi október hó 12-én délután 4 órakor fogtak örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise áldozat f. hó 13-án d. e. 9 órakor fog az Örökkévalónak bemutatni. Zala-Egerszeg, 1890. évi október hó 11-én. Béke halmaira!

Tanév megnyitása. A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetben az 1890.91. tanév október 8-án nyitott meg ünnepélyesen. A „Veni sancte“ n jelen volt a tanári karral a hallgatóság. Mise után Deininger Imre igazgató beszédet intézett az ifjusághoz, fejtegetvén az intézet célját, feladatát, a hallgatóság kötelességeit. Beiratkozott az intézetbe 80 tanuló.

Egyházmegyei hír. Rácz Béla segédlelkész Sümeghről Berzenczére, Vida János segédlelkész Csicsóráról Sümeghre helyeztettek át.

Áthelyezés. Keglovits Mihály adótsízt a veszprémi kir. adóhivatalról Letenyére helyeztetett át hasonló minőségben.

Muraközben a szüret f. hó 9-én vette kezdetét. A must jó, de kevés van; eddig literjét 16—18 krajcárjával árusítják. — A szomszéd Stájerországban szintén folyik a szüret, de csak az alacsonyabb fekvésű szőlőkben. A must ára 18—24 krig terjed. A must cukor tartalma, klosterneiburgi mustmérő szerint 22 fok.

Lépre ment. Hogy népünk mennyire hódol ma is a babonának, igazolja az alábbi, megtörtént eset. Kertai László aranyodi lakos f. hó 2-án a baltavári erdőn át jövet találkozott Sárközi Anna poszlói cigányasszonnyal. Beszélgetés közben elárulta nagy titokban az asszony, hogy ő „táltos“, felhőkön nyargal s ha megharagítja, még villámokat is szór; az embereknek titkos gondolatát is kitalálja és már messziről megmondja, hol van kincs elrejtve. — Kertainak a „kincs“ szóra nagyot dobbant a szíve; hátha az ő udvarában is volna a föld méhében. Kérte az asszonyt, hogy menjen el vele házához, talán akad ott valami kincsre. Az készségesen ráállt s Kertaival Aranyodra bandukoltak. — Itt az udvart nagy kókusz-pókusszal körüljárva, örömtől csillogó arccal közlé Kertaival, hogy ott még a tatárjárásból származó óriási arany és ezüst van elrejtve; de szeretett hozzá tenni, hogy ahhoz egyelőre másnak — mint ő neki — nyulni nem szabad, különben — fucs; az egész kincsnek vége. — Ő érti a mesterségét, majd megszerzi a szükséges eszközöket, melyekkel kiemeli a fejedelmi kincset. Hanem ehhez egy kis pénz kell. Előlegképen 8 frtot kért Kertaitól a kincs kiemeléséhez szükséges eszközök előállítására. Kertainak meghagyta, hogy készítsen egy zsákot olyan vászonból, mely még vízben nem volt, de úgy, hogy csak minden délben és éjfélokor tegyen rajta egy öltést; majd ő kiszámítja, mire lesz a zsák készen, akkorra eljön eszközeivel és menten urrá, nagy urrá, gazdag emberré teszi Kertai urat. — Kertaiék a sok mézes-mázos beszédétől majd odáig voltak. Habozás nélkül adtak az asszonynak tíz forintot, a mivel az — ígéretét ismételve — eltávozott. Néhány nap mulva Sárközi Anna visszajött Kertaiékhoz, magával hozva Sallai Anna cigányasszonyt, hogy legyen segítségére. Nagy búsan előadta azután, hogy az adott 10 frt nem lett elég a szent-iván; még néhány forintra van szüksége. Kertainak azonban már ekkor gyanúja támadt, elkáronkodta magát, beszaladt a szent-gróti csendőrsre, melynek egyik járőre a furfangos asszonyokat letartóztatta és egyelőre azon megjegyzéssel zárta el, hogy ha valódi táltosok, hát szökjenek ki a

kücslyukon. Másnap kihallgatás után a sümegi kir. bíróshoz adták át.

Vízbe fulladt. Kern János 8 éves pakodi fiu mult hó 30-án délután kisebb testvéreivel a Zala folyó partjára ment játszani; játszás közben a vízbe esett és nem lévén segítség, belefullt. A parton üldögélő testvérei egy darabig türelmesen várták, hogy a „Jancsi“ majd csak kijön a vízből, utóbb azonban hazamentek, de nem tudták megmondani, hová lett idősebb fivérük. Negyed napra partra vetette a víz a hullát.

Mérges maszlagot evett. Bognár Dénes tolsány pusztai 6 éves kis fiu a rétre ment apjához, ki a ménest legeltette s ott játszadozott. A réten szerte járván, mérges maszlagot szedett és nem ismervén ennek mérges voltát, evett belőle. Dél tájban hirtelen rosszul lett s dacára, hogy rögtön orvosi kezelést alá vétetett, rövid szenvedés után meghalt. A boncolás alkalmával gyomrában nagyobb mennyiségű mérges maszlagot találtak.

Kesői villámütés. Német Rozi végei szolgálo f. hó 2-án délután 1/2 4 órakor a mezőn munkálkodott, mi közben vihar támadt. A szomszédokban dolgozók hívták, menjen haza velük, mert nagyon dörög, villámlik, azonban sikertelenül. Hirtelen egy nagyot villámolt, Német Rozi élettelenül rogyott össze.

A szüret határnappal városunkban — a f. hó 2-iki esős időjárás miatt — a hegybirtokosok egy részének kérelmére — f. hó 8-ika tűzetett ki. Vidékünkön a szüretet nagyobb részt befejezték. Az eredmény egyeseknél középszerű, sokaknál épen nem kielégítő mennyiségre nézve, azonban ezt részben kárpótolja a must finomsága. Rég nem volt vidékünkön minőségre nézve oly kitünő termés, mint az idén.

Csunya veredésnek volt színhelye a zala-apáti korcsma e hó 5-én. Fülöp nevű uradalmi kanász már rég óta boszút forralt a Póczeg család ellen s boszuját a lent említett napon ki is elégitette. A hercules természetű Fülöp megtámadta a Póczegeket, kik Fülöpöt földre gyűrték. Ez készt vette elő s úgy fekvő helyzetében a rajt fekvő öreg Póczegnek hasát háromszög alakban úgy felhasítá, hogy belei rögtön kifordultak. Ezt látván a Póczeg testvérek, futásnak eredtek. A nagy lárma az egész falu népe összefutott s borzalommal szemlélték az öreg Póczeget. Pacsáról csendörök és orvos jöttek; Póczeg sebét, valamint Fülöpét is, ki szintén hasán kapott szurást, bevarrta az orvos. A csendörök pedig kihallgatást eszközölvén, értesítették az esetről a keszthelyi járásbíróshoz. Póczeg alkalmasint belehal, vele egy veszekedő ember fog sirba szállni.

Tűz. Zala-Csányban e hó 5-én d. u. épen midőn délutáni isteni tiszteletre ment a hívő nép, kigyult egy szalmás ház sarka s csakhamar tüzet fogott 5 lakóház, több istálló és pajta. Ezekkel együtt sok gabona, széna, szalma elégett. Két helyen a lakószobák is beégték, mentésre gondolni sem lehetett.

Piaci árak Zala-Egerszegen 1890-ik évi október hó 10-án a hivatalos árjegyzés szerint, metermázsánként számítva: *buzs:* I. minőségű 7 frt 20 kr., II. minőségű 6 frt. — *Rozs:* I. minőségű 6 frt 40 kr., II. minőségű 6 frt 20 kr. — *Arpa:* legjobb 7 frt., középszerű 6 frt 50 kr. — *Zab:* legjobb 7 frt 50 kr., középszerű 7 frt. — Kukoricából nem volt üzlet.

Vasuti menetrend.

Boba—Csáktornya.			
Budapest M. Á. V. ind.	10-40	—	8-40
Győr	3-07	—	11-48
Kis-Czell	5-20	—	2-22
Székes-Fehérvár	—	—	9-50
Boba	6—	—	2-46
Jánosháza	6-23	—	3-08
Nemes-Keresztur	6-33	—	3-18
Rigács	6-44	—	3-29
Ukk	6-52	—	3-37
Sümegh 2	7-43	—	4-33
Sümegh 2a	6-10	—	3-02
Ukk	7-07	—	3-52
Eötvös	7-25	—	4-10
Türje	7-42	—	4-26
Zalabér	8-04	—	4-48
Szöpötk	8-23	—	5-06
Ollár	8-35	—	5-17
Kisfalud—Szent-Iván érk.	8-53	—	5-35
Szent-Iván—Z.-Egerszeg ind.	8-28	—	3-37
Kis-Falud—Szent-Iván	9-08	6-23	5-50
Zala-Egerszeg	9-28	6-58	6-14
Bak	—	7-35	6-56
Tófej	—	8-01	7-15
Gutortöld	—	8-17	7-30
Csömödér	—	8-54	8-06
Rédics	—	9-29	8-39
A.-Lendva	—	9-59	9-08
Mura-Szerdahely	—	10-15	9-22
Kristóffalva	—	10-35	9-41
Csáktornya	—	11—	10-05
Varasd	—	5-01	11-05
Budapest d. v.	—	8-26	6-48
Budapest M. Á. V.	—	2-05	—

Ukk—Sümegh.			
Boba 1. ind.	6—	—	2-46
Csáktornya 1. a. ind.	—	5-33	—
Ukk ind.	7-17	12-24	4-07 7-42
Gógánta-Gyömörő ind.	7-24	12-32	4-14 7-51
Sümegh érk.	7-43	12-51	4-33 8-10

Szent-Iván-Z.-Egerszeg—Zala-Egerszeg.			
Sopron ind.	—	9-14	— 4-30
Kanizsa ind.	6-55	—	2-15 5-20
Szent-Iván-Z.-Egerszeg ind.	8-28	12-53	3-37 9—
Kisfalud-Szent-Iván érk.	8-36	1-01	3-45 9-08
Boba 1. a. érk.	1-02	—	8-21 —
Csáktornya 1 érk.	—	—	10-05 —
Kisfalud-Szent-Iván ind.	9-08	1-11	4— 9-20
Z.-Egerszeg érk.	9-28	1-31	4-20 9-40

Csáktornya-Boba.

Budapest d. v. ind.	—	7-15	—	—
Budapest M. Á. V. ind.	2-05	—	—	—
Prágerhof ind.	3-33	—	—	—
Varasd ind.	4-19	10-59	—	—
Csáktornya ind.	5-33	4-55	—	—
Kristóffalva	6-01	5-21	—	—
Muraszerdahely ind.	6-20	5-38	—	—
A.-Lendva ind.	6-41	6-01	—	—
Rédics	7-07	6-22	—	—
Csömödér	7-53	7-07	—	—
Gutortöld	8-18	7-31	—	—
Tófej	8-33	7-46	—	—
Bak	9-06	8-19	—	—
Z.-Egerszeg	9-38	9-01	5-04	—
Kisfalud-Szent-Iván érk.	9-55	9-18	5-21	—
Szent-Iván-Z.-Egerszeg érk.	12-30	—	8-40	—
Kisfalud-Szt-Iván ind.	10-10	—	5-36	—
Ollár	10-29	—	5-54	—
Szöpötk ind.	10-40	—	6-04	—
Zalabér	11-02	—	6-26	—
Türje	11-23	—	6-45	—
Eötvös	11-40	—	7-01	—
Ukk érk.	11-57	—	7-17	—
Sümegh 2 a érk.	12-51	—	8-10	—
Sümegh 2 a	11-28	—	6-39	—
Ukk	12-12	—	7-32	—
Rigács	12-19	—	7-39	—
Nemeskeresztur ind.	12-30	—	7-50	—
Jánosháza	12-43	—	8-02	—
Boba érk.	1-02	—	8-21	—
Székesfehérvár érk.	6—	—	—	—
Kis-Czell	1-32	—	8-58	—
Győr	4-55	—	2-15	—
Budapest M. Á. V. érk.	8-55	—	7—	—

Sümegh—Ukk.			
Sümegh ind.	6-10	11-18	3-02 6-39
Gógánta—Gyömörő ind.	6-27	11-36	3-19 6-56
Ukk érk.	6-35	11-44	3-27 7-04
Csáktornya érk.	—	—	10-05 —
Boba 1 a	—	1-02	— 8-21

Zala-Egerszeg—Szent-Iván—Zala-Egerszeg.			
Zala Egerszeg ind.	7-16	11-52	2-35 8—
Kisfalud—Szent-Iván érk.	7-33	12-01	2-52 8-17
Boba 1 ind.	—	6—	— —
Csáktornya 1 a ind.	—	5-33	— —
Kisfalud—Szent-Iván ind.	7-45	12-22	3-04 8-32
Szent-Iván—Egerszeg érk.	7-53	12-30	3-12 8-40
Kanizsa	—	1-44	— 10-26
Sopron	—	12-06	— 6-04 —

Nyilttér.

Elveszett.

A szent-iváni vasuti állomástól Ságodig terjedő kocsis uton elvesztettem

Egy melltűt
(patkó alakban) brillánt és kék zaphir kövekkel.

A megtaláló illő jutalomban részesül, valamint az is, aki tettleg sikerre vezető utbaigazítást tudna adni, ha esetleg valakinél a melltűt látta volna. A melltű értéke 150 forint.

A megtaláló a fűt vagy a „Zalamegye“ lap szerkesztőségénél, vagy a zala-egerszegi t. kapitányi hivatalnál teheti le, vagy alulírt tulajdonosnak Ságodon adhatja át.
Ságod, 1890. október 10.

Augustin Ágoston
földbirtokos.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr.
bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins) — vers, roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót
G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich.
Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. porto.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
UDVARDY IGNÁC.

Házeladás.

Zala-Egerszegen,
a körmendi utcában

ujjan épült sarok ház
szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos.

Fürst Fülöp
sütő-mester.

Kaposvár.

